

De oorlogsdagboeken van mevrouw Van Bodegraven

Deel 4 – 15 december 1941 t/m
19 januari 1942

15 december:

Vandaag zijn wij thuisgekomen van de reis naar Hoofddorp. Oom Jan was jarig 14 december. Pa en ik zijn er persoonlijk wezen feliciteren. Op 1 dag heen en weer is niet meer te doen. 's Morgens is het om 10 uur pas dag en 's avonds na 6 uur is het weer pikdonker. Nergens geen verlichting. Tegenwoordig moet je over Amsterdam, want veel bussen en treinen zijn opgeheven. Wij leven tegenwoordig in de tijd van 100 jaar terug.

De familie in Hoofddorp maakte het nog best.

Wat de bakkerij aangaat, begint langzamerhand treurig te worden. Het brood is de ene dag behoorlijk en de andere dag ziet het er weer treurig uit. Beschuit is afgelopen. Ontbijtkoek kun je niet meer kopen, het kost teveel broodbonnen en die kan je niet missen. Koek en banket is alles van surrogaat. Bonbons en chocolade is al lang niet meer te koop. Zelfs pepermint is heel schaars.

18 december:

Vandaag een lange brief ontvangen, waar wij reuze blij mee waren. Hedenavond ben ik naar je huis geweest, de brief laten lezen, wat ze ook fijn vonden. Wat zouden wij die Japie graag eens bij ons hebben.

19 en 20 december:

Nel is in de wacht, nu komt zij nogal eens naar huis van 's avonds 5 uur tot 9 uur. Zij gaat nogal eens per tram, want om te fietsen is het zo donker.

Zij zijn nogal aan het vliegen vanavond. Van bombardementen hebben wij gelukkig tot nog toe niet veel last gehad.

20 en 21 december:

Rustige zondag. 's Avonds bij Mellink wezen koffie drinken, wat nog wel eens gezellig is, overigens brengt het leven niet veel.

22 december:

Vandaag een verschrikkelijk getob met wisselgeld. In heel Nederland zijn er bijna geen kwartjes of dubbeltjes te be-

kennen. Het is een complete ruilhandel, want betalen kun je bijna niet. Melkboer, bakker, kruidenier, slager enz. het is steeds "ik zal het wel opschrijven". Bij ons in de zaak is het al net zo. Je loopt over van de briefjes van f 1,00, anders zie je niet. Al het kleine geld is het land uit. Spoor, tram en postkantoor, als je geen gepast geld hebt, wordt je weggestuurd. Zo is er al heel wat verijdeld. Het is gewoon een ramp.

23 december:

Vandaag je Moe haar verjaardag. Pa en ik zijn er hedenavond geweest. Het was heel gezellig.

25 december:

1e Kerstdag. Wij hebben geen logees. Ik heb zelf koek en brood gebakken, want er is heel weinig te koop. Gelukkig is het goed uitgevallen.

26 december:

2e Kerstdag. Wil Sparnaay met haar verloofde op bezoek. Ze waren gelogeerd bij G. Greve. Dinsdag gaan ze weer naar huis. Overigens zijn onze kerstdagen zeer rustig geweest.

30 december:

Pa is vandaag naar Voorburg. Oom Jan is jarig. Pa is 's avonds weer thuis gekomen, om rede de zaak erg druk is.

31 december:

Vandaag oudejaar. Ik ben naar de kerk geweest. Het was nu 's middags kerk want 's avonds kan er geen dienst zijn om rede de kerk niet verduisterd is en het buiten voor de mensen erg moeilijk is om te komen, want het is 's avonds vreselijk donker, vooral als de maan niet schijnt. Nel blijft ook in het ziekenhuis, ook al te donker om er door te gaan. De oliebollen zijn er niet. Niemand heeft ingrediënten om ze te bakken, vooral olie of vet, wat er heel niet meer is. Pa, Kees, Jan en ik hebben nog te half een op geweest. Wij hadden bij de gratie nog een glaasje warme wijn.

1942

1 januari:

Wij hebben het erg rustig gehad. Meneer Peters is 25 jaar hoofdonderwijzer in De Bilt, dus een jubileum. De receptie is in de M.U.L.O. school aan de Van Dijkklaan. Het is een aardig bezochte receptie geweest. Iets te presenteren was er niet. Mijnheer Peters heeft veel bloemen, een stoel, een ets en verschillende kleinigheden en nog wat geld gehad. Ze waren er best over tevreden. Voor zoiets is het op heden heel geen tijd, alles is even beroerd. Wat oorlog is zullen jullie ook wel ondervinden.

2 januari:

De zaak is gesloten wegens inventarisatie. Wat ook al verplichtend is en wat een heel werk is. Kees en Pa zijn er niet mee klaargekomen. Nu aanstaande maandag is de zaak ook weer gesloten. Ze hopen dan klaar te komen.

3 januari:

Weer wat minder vlees, steeds maar minder. Je weet bijna niet wat je moet voorzetten. Het is aardappelen en nog eens aardappelen. Vandaag kosten kleine appeltjes, wat anders uitschot is, f 1,00 per kilo. Niets van dien aard is er te koop. Ook moet bij de winkeliers en grossiers al het wollen goed ingeleverd worden en dekens, vanaf de leeftijd van 15 jaar, zoals sportkousen, sokjes, werkhandschoenen, mutsen, sjaals enz. enz. Je kan nagaan dat de Duitsers niet veel meer hebben. Alles slepen ze weg tot het kleine geld toe, het is hopeloos.

4 januari:

Nel was vandaag thuis. Het was koud, regenachtig, donker weer. Niets aan. Vanmiddag zijn wij met ons drieën bij Peeters thee wezen drinken. Wat ook al surrogaat was. Wij leven op surrogaat.

5 januari:

Tabak en sigaren en sigaretten zijn op heden nergens te koop, dat is wat voor

het manvolk en geen glaasje. Met oudejaarsavond waren de cafés gesloten.

8 januari:

Het vriest een weinig en vandaag heeft het de hele dag gesneeuwd, zodat er een aardig pak ligt. Wij hopen allen dat het niet kouder wordt, want de brandstoffen zijn schaars. Gelukkig hebben wij 4 bonnen extra gekregen, zodat wij eerdaags nog 4 mud antraciet kunnen verwachten. Het was een uitkomst. Verleden week hebben wij 300 turven gekocht voor f 10,50.

9 januari:

Vandaag 4 mud antraciet ontvangen, waar wij erg blij mee zijn, want op heden en vannacht heeft het aardig gevoren, zodat het reuze van pas kwam. Alles is al bevroren. Ze lopen al op de sloten.

10 januari:

Pa, Kees en Jan zijn weer 10 sigaren machtig geworden. Ze zijn duur en slecht, daar geven ze op heden niet om, als ze maar rook zien. De sigaren zijn meest van papier.

Hedenavond zijn ze weer aardig aan het bommen gooien en schieten, ik denk op Soesterberg. Je komt nooit aan de weet waar het is. De vliegmachines vlogen over ons huis. Het is maar angstig hoor. Wij hebben vandaag ook al een paar

maal sirenes horen loeien, in de verte luchtalarm.

11 januari:

Stille zondag. 's Avonds zijn Pa en ik bij Peeters op bezoek geweest, het was een gezellige avond, Nel was in dienst en Kees en Jan waren naar een revuevoorstelling "De drie vrijgezellen".

12 januari:

Je hoort steeds heel in de verte bommen en schieten.

Vandaag is Tante Jo jarig. 's Middags ben ik naar Amersfoort geweest. Ze maken het tegenwoordig heel best.

13 januari:

Nu eens vertellen, dat het hier hard vriest.

Kees en Jan hebben al heel wat schaatsen gereden. Wij lijden heel wat kou. We hopen dat de vorst niet lang meer duurt. We kunnen het niet hebben.

14 januari:

Nog steeds vriezend weer.

15 januari:

Kees heeft vanmiddag in het water gezeten. Hij is door het ijs gezakt. Ze waren met een heel stel over de Grift naar Zeist gereden. Vlak onder Zeist zakte hij er

door. Toen hij thuis kwam was zijn broek stijf bevroren, hij kon overeind staan.

Gelukkig heeft hij tot nog toe geen nadelige gevolgen.

De rust is op heden weer gekeerd. Ze hebben reusachtig aan het bombarderen en schieten geweest op Soesterberg. Wij hoorden 2x luchtalarm, ook in Bilthoven. Gisteren is er een Duits vliegtuig op 2 huizen in Driebergen neer gekomen. De huizen plat en 14 mensen die er binnen waren, allen dood. Vreselijk hè?

17 januari:

Geen bijzonders. Het vriest nu 12 à 13 graden.

Jan is met mijnheer Hoogewind naar Loosdrecht geweest, vanaf Nieuwersluis zijn ze daar naar toe gegaan op de schaats en hebben daar volop van de ijs-sport genoten. Overal kun je op schaatsen naar toe. Op de dag mooi vriezend weer, zonder wind.

18 januari:

Zondag. Kees, Jan, Ben Kok en Henk Greve hebben een tocht op schaatsen gemaakt. Ze zijn tot Breukelen met de trein gegaan, vandaar per schaats, Loosdrechtse Plassen, Nigtevegt, Weesp, Abcoude, Ouderkerk a/d Amstel vandaar naar Amsterdam. Met de trein naar huis, een tocht van ongeveer 100 kilometer. Het was prachtig stil zonnig vriezend

weer. Ze hebben genoten en in Nederhorst ten Berg konden ze zonder bon 2 borden erwtensoep machtig worden f 0,60 per bord. Wat zich goed liet smaken, er was ook nog worst en spek bij.

Want wat het voedsel aangaat, begint het treurig te worden. Half 7 's avonds waren ze weer thuis. Ze hadden een honger als een paard.

De heer en mevrouw Van Bodegraven (rechts op de bank) met vrienden op stap. Waarschijnlijk eind jaren dertig bij de grens bij Berg en Dal (Nijmegen). Op de grenspaal staat "Laat vriendschap helen wat grenzen deelen". Foto gekregen van mevrouw H. Achterberg-Wilking.

19 januari:

Nel had vandaag een vrije dag en is thuis geweest.

Vervolg van het dagboek in de volgende Biltse Grift.

De heer en mevrouw Van Bodegraven op een uitkijkpunt. Eveneens waarschijnlijk eind jaren dertig, maar niet op dezelfde dag als de vorige foto, want ze dragen andere kleding. Foto gekregen van mevrouw H. Achterberg-Wilking.